

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004421

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-08-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ДПУ № 1286 від 24.09.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Суліма Дмитро Васильович

2. Dmytro V. Sulima

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0054-0977

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 08-09-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Адвокат - самозайнята особа Суліма Д.В.

Код за ЄДРПОУ: 2963410031

Місцезнаходження: провулок Бондарівський, Бориспіль, Бориспільський р-н., 08301, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16847

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77.51, 10.77.04, 10.77.26

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за незаконну приватизацію державного, комунального майна
2. Criminal liability for illegal privatization of state and municipal property

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному кримінально-правовому дослідженню відповідальності за незаконну приватизацію державного, комунального майна, передбачену ст. 233 Кримінального кодексу України. Актуальність роботи зумовлена потребою захисту майнових інтересів держави і територіальних громад, забезпечення законності, відкритості та конкурентності приватизаційних процедур, а також невідповідністю чинної кримінально-правової заборони сучасній моделі відчуження публічного майна. Після прийняття Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» 2018 року основним способом продажу об'єктів стали електронні аукціони, однак ст. 233 КК України не була системно оновлена, не враховує повною мірою маніпуляції в електронних системах і містить термінологічно неузгоджені положення. Обмежена практика її застосування не свідчить про відсутність відповідних посягань, оскільки незаконне відчуження майна нерідко кваліфікується як шахрайство, привласнення чи розтрата, підроблення документів, зловживання владою або службовим становищем чи службове підроблення. Метою дослідження є теоретико-прикладне осмислення кримінальної відповідальності за незаконну приватизацію та

розроблення пропозицій щодо вдосконалення КК України і практики його застосування. Об'єктом визначено суспільні відносини у сфері кримінально-правової охорони встановленого порядку приватизації державного та комунального майна. Предмет охоплює обумовленість криміналізації, зарубіжні моделі охорони приватизаційних відносин, ознаки складу кримінального правопорушення, правила кваліфікації, караність і призначення покарання. Застосовано історико-правовий, формально-юридичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, логіко-юридичний методи та аналіз документів. Доведено, що криміналізація незаконної приватизації є закономірним наслідком переходу України до ринкової економіки, утвердження рівності форм власності та формування спеціального порядку відчуження державного і комунального майна. Удосконалено періодизацію розвитку відповідальності: радянська охорона соціалістичної власності; формування багатоманітності форм власності й приватизаційного законодавства; конституційне закріплення рівності форм власності; запровадження спеціальної відповідальності у КК України 2001 року; гуманізація відповідальності у 2011–2018 роках; модернізація приватизаційного законодавства з 2018 року без належного оновлення ст. 233 КК України. Обґрунтовано недоцільність повної декриміналізації, але підтримано виключення з кримінально-правової сфери формальних процедурних порушень, не спрямованих на умисне незаконне відчуження майна. Порівняльно-правовий аналіз показав, що Україна є однією з небагатьох європейських держав зі спеціальним складом незаконної приватизації. У Польщі, Чехії, Словаччині, Литві, Латвії та Естонії відповідні відносини охороняються сукупністю норм про майнові, службові, корупційні та документальні кримінальні правопорушення. Міжнародні стандарти акцентують на прозорому управлінні державними активами, конкурентних процедурах відчуження, контролі конфлікту інтересів і поверненні незаконно відчуженого майна. Цей досвід запропоновано використати для узгодження ст. 233 КК України із суміжними нормами, а не для її механічного скасування. Безпосереднім об'єктом незаконної приватизації визнано суспільні відносини, що забезпечують законний, відкритий, конкурентний та економічно обґрунтований порядок відчуження державного і комунального майна. Предметом є майно, яке може бути об'єктом приватизації або протиправно включається до відповідної процедури. Диспозиція ст. 233 КК України має бланкетний характер, тому кваліфікація потребує встановлення порушених норм спеціального законодавства, правового статусу об'єкта, способу визначення його вартості, права особи бути покупцем, справжності документів і завершеності механізму відчуження. Об'єктивна сторона реалізується через чотири альтернативні способи: визначення вартості майна у спосіб, не передбачений законом; використання підроблених приватизаційних документів; приватизацію майна, яке не підлягає приватизації; приватизацію особою, яка не має права бути покупцем. Судова практика засвідчила домінування використання підроблених документів, часто поєднаного з участю неналежного покупця. Зниження вартості шляхом незаконного способу оцінки трапляється в одиничних провадженнях, а самостійного обвинувального вироку за приватизацію майна, що не підлягає приватизації, у дослідженій сукупності не встановлено.

2. The dissertation presents a comprehensive criminal-law study of liability for the illegal privatization of state and municipal property as provided for in Article 233 of the Criminal Code of Ukraine. The relevance of the research is determined by the need to protect the property interests of the State and territorial communities, to ensure the legality, openness and competitiveness of privatization procedures, as well as by the inconsistency of the current criminal-law prohibition with the modern model of alienation of publicly owned property. Following the adoption of the Law of Ukraine “On Privatization of State and Municipal Property” in 2018, electronic auctions became the principal method for the sale of privatization assets. However, Article 233 of the Criminal Code of Ukraine has not undergone systematic revision, does not fully take into account manipulation within electronic systems and contains terminologically inconsistent provisions. The limited practice of applying this Article does not indicate the absence of the relevant unlawful acts, since the illegal alienation of property is frequently classified as fraud, misappropriation or embezzlement, document forgery, abuse of authority or official position, or official forgery. The purpose of the research is to provide a theoretical and applied understanding of criminal liability for illegal privatization and to develop proposals for improving the Criminal Code of Ukraine and the practice of its application. The object of the research is the social relations arising in the sphere of criminal-law protection of the established procedure for the privatization of state and municipal property. The subject matter of the research

encompasses the grounds for criminalization, foreign models of protecting privatization relations, the elements of the criminal offence, the rules of criminal-law qualification, punishability and sentencing. The historical-legal, formal-legal, systemic-structural, comparative-legal and logical-legal methods, as well as document analysis, were applied in the research. It has been established that the criminalization of illegal privatization is a natural consequence of Ukraine's transition to a market economy, the establishment of equality among different forms of ownership and the formation of a special procedure for the alienation of state and municipal property. The periodization of the development of criminal liability has been improved and includes the following stages: the Soviet system of protection of socialist property; the formation of a plurality of forms of ownership and privatization legislation; the constitutional establishment of equality among different forms of ownership; the introduction of special criminal liability in the Criminal Code of Ukraine of 2001; the humanization of liability during 2011–2018; and the modernization of privatization legislation since 2018 without an appropriate revision of Article 233 of the Criminal Code of Ukraine. The inexpediency of complete decriminalization has been substantiated. At the same time, the exclusion from the criminal-law sphere of formal procedural violations that are not aimed at the intentional illegal alienation of property has been supported. The comparative legal analysis has demonstrated that Ukraine is one of the few European states whose criminal legislation contains a special offence of illegal privatization. In Poland, the Czech Republic, Slovakia, Lithuania, Latvia and Estonia, the relevant relations are protected by a combination of provisions establishing liability for property-related, official, corruption-related and document-related criminal offences. International standards emphasize the transparent management of state assets, competitive alienation procedures, control over conflicts of interest and the recovery of illegally alienated property. It is proposed that this experience should be used to ensure the consistency of Article 233 of the Criminal Code of Ukraine with related criminal-law provisions rather than for its mechanical repeal. The immediate object of illegal privatization is defined as the social relations that ensure the lawful, open, competitive and economically justified procedure for the alienation of state and municipal property. The subject matter of the criminal offence is property that may constitute a privatization asset or that is unlawfully included in the relevant procedure. The disposition of Article 233 of the Criminal Code of Ukraine is of a blanket nature. Therefore, criminal-law qualification requires the identification of the violated provisions of special legislation, the legal status of the property concerned, the method used to determine its value, the person's legal eligibility to act as a purchaser, the authenticity of the documents and the completion of the legal mechanism of alienation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Суліма Д.В. Загальні засади дослідження кримінальної відповідальності за незаконну приватизацію державного, комунального майна. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 11. С. 708–710. URL: http://lsei.org.ua/11_2024/168.pdf
- Бірюкова І.Г., Суліма Д.В. Об'єктивна сторона незаконної приватизації державного, комунального майна: аналіз способів та форм вчинення злочину. Ірпінський юридичний часопис. 2025. Вип. 4(21). С. 132–140. URL: <https://ojs.dpu.edu.ua/index.php/irplegchr/article/view/436/426>
- Суліма Д.В. Проблеми кваліфікації та розмежування незаконної приватизації державного, комунального майна з суміжними кримінальними правопорушеннями. Журнал Східноєвропейського права. 2026. № 143. С. 306–311. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2026/02/sulima_143.pdf

- Суліма Д.В. Актуальні питання кримінальної відповідальності за незаконну приватизацію державного, комунального майна. Фінансова безпека України: сучасний стан правового регулювання та перспективи розвитку : матер. X Наук.-практ. конференції, присв. науковій школі заслуженого юриста України, професора, д.ю.н. Віктора Тарасовича Білоуса. м. Ірпінь, 30 жовтня 2024 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С. 233-236. URL: https://dpu.edu.ua/images/2024/Photo_dlya_novyn_2024/Kafedra%20finansovogo%20ta%20podatkovogo%20p
- Суліма Д.В. Проблеми кваліфікації незаконної приватизації державного, комунального майна в судовій та слідчій практиці. Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень: збірник наукових праць з матеріалами IX Міжнародної наукової конференції, м. Луцьк, 13 червня, 2025р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 180-182. URL: <https://archives.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/13.06.2025>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U110768

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бірюкова Інна Георгіївна

2. Inna H. Biriukova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3320-5822

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Ірина Михайлівна

2. Iryna M. Tkachenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0144-0708

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Леган Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Lehan

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2933-4971

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04r5xzk86

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернецька Олена Василівна

2. Olena V. Chernetska

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8303-334X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Любавіна Вікторія Петрівна
2. Viktoriia P. Liubavina

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4715-1749

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Бодунова Олеся Миколаївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Бодунова Олеся Миколаївна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Грицюк Ігор Васильович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна